

Kommunledningsförvaltningen
Maria Lindelöf
Processledare

Återrapportering av Klimatkontrakt 2030, version 2025 - 2026

Samlad bedömning

Klimatkontraktet följs upp varje år och kommunens åtaganden utvecklas utifrån resultaten. I samband med beslut om Klimatkontrakt 2030, version 2027, redovisas därför arbetet med kommunens åtaganden under 2025–2026.

Under året har flera konkreta steg tagits. Kommunen har beslutat om en klimatstrategi och den klimatstrategiska handlingsplanen har arbetats in i kommunens ordinarie verksamhetsplanering. ClimateView har lanserats, arbetet med klimatfinansieringsplanen och KASKAD har startats och kommunen har utvecklat arbetet med klimatåtgärders kostnader och effekter samt klimatdata i samhällsbyggnadsprocessen. Nya former och initiativ för samverkan, innovation och extern finansiering har också utvecklats.

Sammantaget har kommunen stärkt sin förmåga att genomföra klimatomställningen. Samtidigt finns fortfarande ett tydligt glapp mellan kommunens beslutade klimatmål och förmågan att omsätta dem i praktiken.

En viktig erfarenhet från 2026 är därför att nästa steg både handlar om att fortsätta utveckla kommunens förmåga och om att föra in de arbetssätt och verktyg som är tillräckligt utvecklade i kommunens ordinarie verksamhet.

Klimatmålen behöver successivt få tydligare genomslag i bland annat verksamhetsplanering, ekonomiska prioriteringar, investeringar, inköp och upphandling, samhällsbyggnad och utvecklingsarbete.

Klimatneutrala Enköping fungerar som en motor för att initiera, samordna och utveckla klimatomställningen. För att nå klimatmålen behöver arbetet samtidigt vara en del av kommunens ordinarie verksamhet, där ansvar, resurser, genomförande och uppföljning finns.

Klimatomställningen blir på så sätt också en arena för att utveckla kommunens förmåga att leda och genomföra förändring tillsammans – över verksamhetsgränser och i samverkan med näringsliv, akademi och andra samhällsaktörer.

Åtagande
Klimatkontrakt 2026

Samlad status

**1. Förstärkt styrning
och ledning**

Klimatstrategin har beslutats och den klimatstrategiska handlingsplanen har arbetats in i ordinarie verksamhetsplanering. Kommunens innovations- och genomförandeförmåga har genomlysts. Nästa steg är att fortsätta utveckla styrprocessen och stärka det aktiva ägarskapet i kommunens ledning, så att klimatmålen får tydligare genomslag i planering, prioritering, genomförande och uppföljning.

**2. Klimatberäkningar
och analys**

ClimateView har lanserats och arbetet med klimatdata, klimatåtgärders kostnader och effekter samt beslutsunderlag har utvecklats. Nästa steg är att etablera en kommunövergripande organisation med tydligt ansvar för datainventering och en samordnande funktion för kvalitetssäkring, analys och uppföljning. Klimatdata behöver också användas mer systematiskt i ordinarie styrning och beslut.

**3. Finansiera och
investera i
klimatomställningen**

Arbetet med klimatfinansieringsplanen har startat och finansiering samt extern kompetens har säkrats. Nästa steg är att tydligare koppla klimatmålen till kommunens ekonomiska prioriteringar och investeringar samt stärka arbetet med extern finansiering och strategiska samarbeten. Arbetet används samtidigt som en utvecklingsarena för att stärka kommunens hållbarhetsstyrning.

**Åtagande
Klimatkontrakt 2026**

Samlad status

**6. Upphandling och
inköp**

KASKAD har startat, finansiering har säkrats och projektplaneringen har påbörjats. Nästa steg är att knyta extern kompetens till projektet och ta fram en färdplan för hur styrning, arbetssätt, klimatkrav, uppföljning och datadrivna beslutsstöd kan stärkas i kommunens ordinarie inköps- och upphandlingsarbete.

Åtagande 1 – Förstärkt styrning och ledning

Arbetet under 2026 har fokuserat på att stärka kommunens förmåga att gå från beslutade mål och strategier till genomförande. Kommunen har beslutat om en klimatstrategi och den klimatstrategiska handlingsplanen har arbetats in i ordinarie verksamhetsplanering. Klimatneutrala Enköping har också deltagit i kommunens utveckling av styrmodell, styrdokumentshierarki samt planerings- och uppföljningsprocess.

Innovations- och genomförandeförmåga

Under året har kommunens innovations- och genomförandeförmåga genomlysts ur flera perspektiv. Genomlysningen visar att kommunen har en stark strategisk ambition, men att det fortfarande finns ett glapp mellan beslutade mål och organisationens förmåga att genomföra dem.

Utvecklingsbehoven handlar bland annat om tydligare ansvar och mandat, aktivt ägarskap från ledning och chefer, resurser för genomförande, samarbete över verksamhetsgränser samt mer systematiska arbetssätt för att testa, utvärdera och skala upp utvecklingsinsatser.

En viktig slutsats är att strategiskt utvecklingsarbete behöver kopplas tydligare till kommunens ordinarie styrning. Det handlar bland annat om verksamhetsplanering, budget, investeringar, utvecklingsarbete och uppföljning. Ett aktivt ägarskap från kommunens ledning är avgörande för att prioriterade utvecklingsfrågor ska få genomslag i organisationen.

Klimatmålen i kommunens ordinarie styrning

Under året har flera steg tagits för att föra in klimatarbetet i kommunens ordinarie styrning. Den klimatstrategiska handlingsplanen har arbetats in i verksamhetsplaneringen och klimatperspektivet har varit en del av arbetet med att utveckla kommunens styrmodell och styrkedja.

En klimatstrategi skapar inte omställning på egen hand. Klimatmålen behöver få genomslag i planering, prioriteringar, resursfördelning, genomförande och uppföljning. Arbetet med kommunens styrning skapar bättre förutsättningar för att gå från politiskt beslutade mål till genomförande i verksamheten.

Kommunens interna stöd för hållbar utveckling utvecklas också. På KOMIN byggs en struktur som samlar kommunens uppdrag, mål, styrning och praktiska stöd och tydliggör hur hållbarhetsarbetet ska vara en del av bland annat verksamhetsplanering, budget, investeringar, beslut, inköp och samhällsbyggnad.

Klimatomställningen som utvecklingsarena

Klimatneutrala Enköping används också som en utvecklingsarena för att stärka kommunens förmåga att hantera frågor som kräver samarbete mellan flera verksamheter och aktörer.

Arbetet inom exempelvis finansiering, inköp, energi, transporter, mobilitet och samhällsbyggnad används för att pröva nya sätt att styra, finansiera, använda data och samarbeta. Erfarenheterna kan därmed bidra både till klimatomställningen och till kommunens bredare förmåga att genomföra komplexa förändringar tillsammans med bolag, näringsliv, akademi och andra offentliga aktörer.

Leda omställning i kommungeografin – innovationsråd för Enköping Stockholm Logistikhub

En viktig del av kommunens klimatledarskap är att kunna bidra till omställning även i de delar av kommungeografin där kommunen inte själv har full rådighet. Det kräver former för samverkan med näringsliv och andra samhällsaktörer kring gemensamma klimatutmaningar.

Enköping Stockholm Logistikhub (ESL) och partnerskapet mellan kommunen och fastighetsaktörerna är inte initiativ inom Klimatneutrala Enköping eller Klimatkontrakt 2030. Inom ramen för Klimatneutrala Enköping har kommunen däremot tillsammans med logistikhubbens aktörer och med stöd av RISE etablerat ett innovationsråd. Syftet är att skapa en arena där aktörerna gemensamt kan identifiera och utveckla lösningar på klimat- och utvecklingsfrågor som ingen enskild aktör kan lösa på egen hand.

Energi och transporter har identifierats som två prioriterade och nära sammanlänkade områden. Tillgång till robust och fossilfri energi och tillräcklig eleffekt påverkar både utvecklingen av logistikhubben och möjligheterna att elektrifiera den tunga logistiken. Innovationsrådet skapar en möjlighet att behandla dessa frågor gemensamt och koppla samman kommunens klimatmål med näringslivets behov, investeringar och utveckling.

Arbetet är ett konkret exempel på hur kommunen inom åtagande 1 om styrning och ledning utvecklar sin förmåga att bidra till och leda omställning i kommungeografin när ansvar, rådighet och genomförande är fördelade mellan flera aktörer.

Klimatneutrala Enköpings roll är att möjliggöra samverkan och utveckling kring de gemensamma klimatutmaningarna. Det långsiktiga ägarskapet, organiseringen och finansieringen av logistikhubbens samarbete ligger däremot hos hubbens aktörer.

Gemensamt lärande genom Viable Cities

En del av åtagandet om förstärkt styrning och ledning handlar om att utveckla kommunens kompetens, nätverk och förmåga att leda komplex omställning. Deltagandet i Viable Cities, och särskilt i Transition Lab Forum, är en viktig del av detta.

Under 2025–2026 har deltagandet från Enköpings kommun i Viable Cities Transition Lab Forum varit större än tidigare. Det är en positiv utveckling som innebär att fler delar av organisationen får tillgång till kunskap,

erfarenhetsutbyte och nätverk som kan användas i kommunens omställningsarbete.

Under året har kommunen deltagit i programmets gemensamma lärande och utvecklingsarbete och därigenom fått tillgång till erfarenheter, metoder och kompetens från andra kommuner, myndigheter, näringsliv samt forsknings- och innovationsaktörer.

Deltagandet ger kommunen möjlighet att lära tillsammans med andra, pröva nya arbetssätt och bygga strategiska nätverk och samarbeten. Det skapar också möjligheter till forsknings- och utvecklingsprojekt, extern kompetens och finansiering.

Kunskap, metoder och erfarenheter från Viable Cities används löpande i utvecklingen av Klimatneutrala Enköping och stärker kommunens förmåga att styra, leda och genomföra klimatomställningen.

Åtagande 2 – Klimatberäkningar och analys

Under 2026 har kommunen fortsatt utveckla klimatdata, analyser och beslutsunderlag för att bättre kunna följa utvecklingen, prioritera åtgärder och fatta beslut.

ClimateView – från klimatdata till beslutsunderlag

ClimateView har lanserats som kommunens gemensamma verktyg för att samla, analysera och visualisera klimatdata, omställningstakter och åtgärder. Under året har interna kommunikationsinsatser förberetts inför hösten 2026 för att öka kännedomen om verktyget och skapa förutsättningar för en bredare användning i organisationen.

ClimateView ger kommunen bättre förutsättningar att analysera utsläppsutvecklingen och utforska vilken omställning som kan krävas för att nå klimatmålen. Genom att modellera olika åtgärder och omställningstakter kan kommunen successivt utveckla kunskapen om möjliga vägar mot klimatmålen och få bättre underlag för prioriteringar och beslut.

Arbetet innebär en förflyttning från klimatdata som främst används för uppföljning till data som också kan användas för analys, prioritering och beslut.

Nästa steg är att etablera en kommunövergripande organisation med tydligt ansvar för datainventering och en samordnande funktion för kvalitetssäkring, analys och uppföljning. Det behövs för att säkerställa tillgången till aktuella och tillförlitliga data och för att ClimateView ska kunna användas som stöd i kommunens ordinarie styrning och beslut.

Forskningsprojekt om klimatåtgärders kostnader och effekter

Under året har kommunen tillsammans med AFRY drivit ett forsknings- och utvecklingsprojekt om klimatåtgärders kostnader och effekter. AFRY är part inom Viable Cities och Klimatneutrala Enköping, och projektet genomförs med finansiering från Energimyndigheten.

Inom projektet utvecklas en kunskapsbas med uppgifter om bland annat kostnader, förväntat genomslag och klimatnytta. Arbetet har inledningsvis

fokuserat på transport och mobilitet och skulle kunna utvecklas till fler områden.

Syftet är att kommunen bättre ska kunna bedöma vilka åtgärder som ger störst klimatnytta, vad de kostar och vilket genomslag de kan förväntas få. Det ger bättre underlag för prioriteringar, budget och investeringar och blir samtidigt ett viktigt underlag för klimatfinansieringsplanen.

Klimatdata i samhällsbyggnadsprocessen

Arbetet med att integrera klimatdata tidigare och mer systematiskt i samhällsbyggnadsprocessen har fortsatt tillsammans med bland annat mark- och exploateringsverksamheten. Under året har mark- och exploateringsavdelningen tagit fram en digitaliseringsstrategi för sin verksamhet. Strategin har tydliggjort behov och utvecklingsområden för hur digitalisering, data och nya arbetssätt och kompetenser kan stärka samhällsbyggnadsprocessen. Utifrån detta arbete har kommunen utvecklat projektet om klimatdata i samhällsbyggnadsprocessen.

Inriktningen är att klimatdata och digitala beslutsunderlag ska kunna användas genom samhällsbyggnadsprocessens olika skeden och att klimatperspektivet ska komma in tidigare, när möjligheten att påverka exempelvis lokalisering, markanvändning, mobilitet och energilösningar är större.

Arbetet bygger vidare på forsknings- och utvecklingsarbetet *Klimatmålen resa genom samhällsbyggnadsprocessen* och utvecklingen av en obruten digital samhällsbyggnadsprocess. Ambitionen är att knyta samman befintliga initiativ och skapa bättre förutsättningar för att data, kunskap och klimatmål kan följa genom processens olika skeden, snarare än att skapa nya parallella processer.

För att utveckla och testa arbetssättet vidare har kommunen sökt extern finansiering via Energimyndigheten och byggt upp ett projektconsortium tillsammans med RISE, Innosyde, TechSeed och Trollhättans stad. Tillsammans vill parterna utveckla och pröva hur klimatdata och digitala beslutsunderlag kan användas genom hela samhällsbyggnadsprocessen

och ge bättre stöd för beslut i de skeden där möjligheten att påverka klimatpåverkan är som störst. Besked om projektstöd väntas i oktober.

Åtagande 3 – Finansiera och investera i klimatomställningen

Under 2026 har kommunen tagit konkreta steg för att stärka kopplingen mellan klimatmål, åtgärder och ekonomisk styrning.

Klimatfinansieringsplan

Arbetet med en klimatfinansieringsplan har startat. Projektfinansiering har säkerställts och extern kompetens har upphandlats. Arbetet ska bidra till att översätta klimatstrategins mål och åtgärder till ekonomiska konsekvenser, investeringsbehov och möjliga finansieringslösningar.

Utgångspunkten är att klimatmål utan finansiering inte blir verklighet. Klimatfinansieringsplanen ska därför stärka kopplingen mellan klimatmålen och kommunens ordinarie budget-, investerings- och planeringsprocesser. Det handlar både om vilka investeringar och åtgärder som behöver genomföras och om hur kommunens resurser kan användas så att de bidrar till klimatmål, verksamhetsmål och en långsiktigt hållbar ekonomi.

En viktig del är också att stärka kommunens förmåga att använda extern finansiering och strategiska samarbeten. Klimatomställningen kan inte finansieras enbart genom nya kommunala medel. Kommunen behöver både använda befintliga resurser mer strategiskt och utveckla förmågan att tillsammans med offentliga och privata aktörer finansiera och genomföra investeringar och andra åtgärder.

Arbetet med klimatåtgärders kostnader och effekter inom åtagande 2 är ett viktigt underlag. Genom att bättre kunna bedöma kostnad, förväntat genomslag och klimatnytta stärks möjligheten att jämföra och prioritera olika insatser.

Kommungemensamma klimatinitiativet – från mål till genomförande

Det kommungemensamma klimatinitiativet består av särskilt avsatta drift- och investeringsmedel som kommunens förvaltningar kan söka för klimatåtgärder som inte ryms inom respektive nämnds ordinarie budget. Initiativet skapar möjlighet att utveckla och genomföra åtgärder som annars kan vara svåra att finansiera inom ordinarie verksamhet.

Under 2026 har driftmedlen tagits i anspråk, medan de avsatta investeringsmedlen inte har nyttjats. Arbetet har därmed gett praktiska erfarenheter av både hur klimatmål kan omsättas i konkreta åtgärder och vilka hinder som kan finnas på vägen från idé till investering och genomförande.

Erfarenheten visar att tillgång till finansiering i sig inte alltid är tillräcklig för att klimatinvesteringar ska komma till stånd. Det finns behov av att bättre förstå vilka förutsättningar som krävs för att identifiera, utveckla och prioritera investeringar och föra dem vidare till genomförande. Erfarenheterna tas med i arbetet med klimatfinansieringsplanen och utvecklingen av kommunens ekonomiska styrning och investeringsplanering.

Extern finansiering och strategiska samarbeten – LEVA

En del av arbetet inom åtagande 3 handlar om att stärka kommunens förmåga att använda extern finansiering och strategiska samarbeten i klimatomställningen. Under året har kommunen tillsammans med RISE och Region Uppsala utvecklat projektinitiativet LEVA – Landsbygdens experimentarena för vardagsmobilitet och tagit fram en ansökan om extern finansiering.

Initiativet syftar till att utveckla och testa mobilitetslösningar som kan minska klimatpåverkan och samtidigt förbättra tillgängligheten till arbete, service, verksamheter och besöksmål på landsbygden och i mindre tätorter.

LEVA är ett konkret exempel på hur kommunen kan bygga partnerskap, använda extern kompetens och söka extern finansiering för att utveckla lösningar på samhällsutmaningar som går över organisatoriska och geografiska gränser. Arbetet bidrar samtidigt med erfarenheter till

klimatfinansieringsplanen och kommunens fortsatta utveckling av extern finansiering och strategiska samarbeten.

Bedömning

Under 2026 har kommunen lagt grunden för ett mer systematiskt arbete med klimatfinansiering. Nästa steg är att tydligare koppla klimatmål och prioriterade åtgärder till kommunens ordinarie ekonomiska styrning, investeringar och finansiering.

Klimatfinansieringsplanen är därför inte bara en plan som ska tas fram. Arbetet används också för att utveckla kommunens förmåga att omsätta klimatmål i ekonomiska prioriteringar, investeringar och beslut.

Åtagande 6 Upphandling och inköp

Under 2026 har kommunen påbörjat utvecklingsprojektet KASKAD – färdplan för hållbara inköp för att stärka användningen av inköp och upphandling som strategiska verktyg för klimatomställningen.

KASKAD är en akronym som representerar sex dimensioner: Klimatnytta, Ansvar, Styrförmåga, Konsekvens, Användbarhet och Datadriven uppföljning. Tillsammans beskriver dimensionerna den förmåga som behöver finnas för att inköp och upphandling mer systematiskt ska kunna bidra till kommunens klimatmål.

Projektfinsiering har säkerställt och projektplaneringen har påbörjats. Nästa steg under hösten är att knyta extern kompetens till projektet och förbereda det fortsatta utvecklingsarbetet. Arbetet ska bland annat omfatta ansvar, mandat och roller, gemensamma arbetssätt och verktyg för klimatkrav samt uppföljning av klimatnytta, med särskilt fokus på de inköpsområden som har störst klimatpåverkan.

Datadrivna inköp och digitalt beslutsstöd

Digitalisering och IT är viktiga förutsättningar för arbetet. För att kommunen bättre ska kunna analysera klimatpåverkan från inköp, använda klimatkrav och följa upp resultat behövs strukturerade data, ändamålsenliga systemstöd och fungerande integrationer.

Under året har inköpsavdelningen sökt och beviljats finansiering för att utveckla AI-baserat beslutsstöd inom inköpsområdet. Arbetet knyts till KASKAD och ger möjlighet att undersöka och pröva hur AI och andra digitala stöd kan bidra till bättre underlag inför inköp och upphandling samt till analys och uppföljning av klimatpåverkan.

Det digitala utvecklingsarbetet blir därmed en del av KASKAD, tillsammans med frågor om styrning, ansvar, arbetssätt och klimatkrav. Inriktningen är att undersöka vilka lösningar som ger faktisk nytta och vilka organisatoriska, datamässiga och tekniska förutsättningar som behöver finnas på plats.

Bedömning

Under 2026 har finansiering säkrats och förberedelserna för KASKAD påbörjats. Inköpsavdelningen har också säkrat finansiering för utveckling av AI-baserat beslutsstöd genom kommungemensamma klimatinitiativ. Nästa steg är att knyta rätt kompetens till projektet och under 2027 genomföra det utvecklingsarbete som ska ligga till grund för en färdplan för kommunens fortsatta arbete med hållbara inköp och upphandling.

Arbetet behöver omfatta styrning, ansvar och arbetssätt samt hur data och digitala beslutsstöd kan användas. En central utgångspunkt är att utvecklingen inte kan drivas av projektorganisationen eller inköpsfunktionen ensam. De verksamheter som beställer och köper kommunens varor, tjänster och entreprenader behöver vara delaktiga.

Färdplanen ska tydliggöra vad kommunen behöver utveckla, vilka förutsättningar som behöver finnas på plats och hur det fortsatta arbetet bör prioriteras.

Slutsatser och fortsatt arbete

Arbetet med Klimatkontrakt 2030 har under 2026 tagit flera konkreta steg. Kommunen har utvecklat arbetet med styrning, klimatdata och analys, finansiering, inköp och upphandling samt former för samverkan, innovation och extern finansiering.

Samtidigt finns fortfarande ett tydligt glapp mellan kommunens klimatmål och förmågan att omsätta dem i praktiken. Klimatneutrala Enköping kan initiera, samordna, utveckla och driva på arbetet, men kan inte genomföra kommunens klimatomställning på egen hand. Genomförandet behöver i huvudsak ske i den ordinarie organisationen, där ansvar, resurser och verksamhetskompetens finns.

En viktig slutsats från årets arbete är därför att Klimatneutrala Enköping behöver vara en tydlig del av kommunens strategiska innovations- och utvecklingsarbete. Ambitionen är att klimatomställningen ska vara en del av kommunens ordinarie utveckling, men det finns fortfarande ett glapp mellan denna ambition och hur arbetet integreras, prioriteras och resurssätts i praktiken.

Klimatomställningen kan samtidigt användas som en utvecklingsarena för att pröva nya sätt att styra, finansiera, använda data och samarbeta. Arbetet utvecklar också kommunens förmåga att leda förändring tillsammans med näringsliv, akademi och andra samhällsaktörer i frågor där kommunen inte ensam har rådighet. Erfarenheter och arbetssätt som fungerar kan även stärka kommunens förmåga att hantera andra komplexa samhällsutmaningar.

Genomlysningen av kommunens innovations- och genomförandeförmåga visar att ett tydligt politiskt mandat och ett aktivt ägarskap från kommunledningen är viktiga förutsättningar för att utvecklingsarbetet ska få genomslag i organisationen. Det räcker inte att besluta om mål och strategier. Ledningen behöver också efterfråga resultat, skapa förutsättningar för utvecklingsarbete och säkerställa att ansvar och resurser finns för det fortsatta arbetet.

Processledningens kapacitet för Klimatneutrala Enköping är samtidigt begränsad i förhållande till uppdragets omfattning och ambitionen att öka takten i klimatomställningen. Genomförandet ska framför allt ske genom kommunens befintliga verksamheter och kompetenser, men processledningen behöver ha tillräcklig kapacitet för att initiera, samordna och driva på arbetet. Nuvarande kapacitet begränsar möjligheten att utveckla och skala upp arbetet.

Inför 2027 behöver kommunen därför både fortsätta utveckla sin förmåga och börja använda de arbetssätt, beslutsunderlag och verktyg som är tillräckligt utvecklade i den ordinarie verksamheten. Det handlar bland annat om att stärka kopplingen mellan klimatmålen och verksamhetsplanering, ekonomiska prioriteringar, investeringar, klimatdata, inköp och upphandling samt samhällsbyggnad. För detta krävs tydligt ansvar, tillräckliga resurser och ett aktivt ägarskap från kommunens ledning.

Den viktigaste förflyttningen inför 2027 är att ytterligare stärka kopplingen mellan Klimatneutrala Enköpings utvecklingsarbete och kommunens ordinarie styrning och verksamhet, så att klimatmålen successivt får större genomslag i hur kommunen planerar, prioriterar, investerar och utvecklar sin verksamhet.